ZESTAW Z KLUCZEM

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Jak pracować z tym zestawem?

- **Krok 1 – ćwiczenie:** dziecko czyta tekst i wpisuje brakujące litery w ramki, potem przepisuje wyrazy z luk do tabeli.
- **Krok 2 – dyktando:** dorosły czyta ten sam tekst z ostatnich stron (dla dorosłego), a dziecko pisze go na kartce w linie.
- **Krok 3 – sprawdzanie:** razem porównujemy z kluczem, poprawiamy błędy, a wynik wpisujemy do tabeli poniżej.

Kolejność dowolna; każde dyktando zawiera mieszane trudności ortograficzne.

Reguły w pigułce

ó / u: **ó** piszemy, gdy wymienia się na **o, e, a**: st**ó**ł – st**o**ły, si**ó**dmy – si**e**dem, wr**ó**cić – wr**a**cać, oraz w zakończeniach **-ów, -ówka**: kot**ów**, pocz**tówka**. **u** piszemy na początku i na końcu wyrazu (**u**cho, kakad**u**) oraz w zakończeniach **-uje, -unek, -uszek, -utki**: mal**uje**, rys**unek**, fart**uszek**, mal**utki**. Wyjątki: **ó**smy, **ó**semka.

rz / ż: **rz** piszemy, gdy wymienia się na **r** (mo**rz**e – mo**r**ski), po spółgłoskach **b, p, d, t, g, k, ch, j, w** (b**rz**eg, d**rz**ewo, k**rz**esło, w**rz**esień) i w zakończeniach **-arz, -erz** (lek**arz**, ryc**erz**). **ż** piszemy, gdy wymienia się na **g, z, dz, s, h** (nó**ż**ka – no**g**a, wo**ż**ę – wo**z**ić, pieniąże**k** – pieniąd**z**), po **l, ł, r, n** (lże**j**, drże**ć**) i w wyrazach do zapamiętania: **ż**aba, **ż**ółw.

ch / h: **ch** piszemy na końcu wyrazu (mu**ch**, gro**ch**; wyjątek: dru**h**), gdy wymienia się na **sz** (mu**ch**a – mu**sz**ka, u**ch**o – u**sz**y) i po **s** (s**ch**ody). **h** piszemy, gdy wymienia się na **g, ż, z** (dru**h** – dru**ż**yna), i w wyrazach do zapamiętania: **h**erbata, **h**ałas, **h**istoria.

ą / ę: Na końcu wyrazu: **-ą** odpowiada na pytania *z kim? z czym?* (z mam**ą**) i jest w czasownikach *oni/one* (id**ą**, pisz**ą**); **-ę** odpowiada na pytania *kogo? co?* w rodzaju żeńskim (widzę mam**ę**) i jest w czasownikach *ja* (id**ę**, piszę).

nr	dyktando	trudności	luki	ćwiczenie ✓	błędy w dyktandzie
1	Wyprawa w góry	ó/u, rz/ż, ch/h, ą/ę	16		
2	Mój przyjaciel pies	ó/u, rz/ż, ch/h, ą/ę	13		
3	Wiosenne porządki	ó/u, rz/ż, ch/h, ą/ę	9		
4	W muzeum przyrodniczym	ó/u, rz/ż, ch/h	14		
5	Pierwszy śnieg	ó/u, rz/ż, ch/h	15		
6	Urodziny babci	ó/u, rz/ż, ch/h	13		
7	W bibliotece	ó/u, rz/ż, ch/h	12		
8	Burza	ó/u, rz/ż, ch/h, ą/ę	15		
9	Konkurs ortograficzny	ó/u, rz/ż, ą/ę	9		
10	Rowerem nad jezioro	ó/u, rz/ż, ch/h, ą/ę	8		

UZUPEŁNIJ LUKI

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

1 Wyprawa w górach

ó / u · rz / ż · ch / h · ą / ę

J[ ][ ] pierwszego dnia ferii wybraliśmy się z rodzicami nad Morskie Oko. Śnieg sk[ ]ypiał pod b[ ]tami, a mr[ ]z szczypał w policzki. Po drodze minęliśmy s[ ]ronisko, w kt[ ]rym pachniało gorącą [ ]erbatą. Nad jeziorem panowała z[ ]pełna cisza. Tata powiedział, [ ]e zimą g[ ]ry są najpiękniejsze, ale t[ ]eba na nie [ ]wa[ ]ać. Wr[ ]ciliśmy zm[ ] czeni, lecz bardzo zadowoleni.

Przepisz wyrazy z luk do właściwych kolumn:

ó	u	rz	ż	ch	h	ą	ę

Popraw błędy

W tekście ukryło się **5 błędów** ortograficznych. Podkreśl je, a poprawne wyrazy zapisz na liniach.

Ścierzka wije się miądzy dżewami, a pod kołami chżęszczą szyszki. Po godzinie docieramy na plarzę.

_____

_____

_____

_____

UZUPEŁNIJ LUKI

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

2 Mój przyjaciel pies

ó / u · rz / ż · ch / h · ą / ę

Mam psa, kt[ ]ry wabi się Pirat. Jest czarny jak w[ ]giel i ma białą łatkę na [ ][ ]u. Codziennie rano [ ]odzimy razem na dł[ ]gi spacer. Pirat [ ] wielbia gonić gołębie i kopać dołki w ogr[ ]dku. Dbam o niego: czeszę mu sierść, daję mu świe[ ]ą wodę i [ ]odzę z nim do weteryna[ ]a. To m[ ]j najwierniejszy p[ ]yjaciel.

Przepisz wyrazy z luk do właściwych kolumn:

ó	u	rz	ż	ch	h	ą	ę

Popraw błędy

W tekście ukryło się **5 błędów** ortograficznych. Podkreśl je, a poprawne wyrazy zapisz na liniach.

Śnieg skżypiał pod butami, a mruz szczypał w policzki. Tata powiedział, że zimą gury są najpiękniejsze, ale tżeba na nie uwarzać.

UZUPEŁNIJ LUKI

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

3 Wiosenne porządki

ó / u · rz / ż · ch / h · ą / ę

W sobotę cała rodzina pracowała w ogrodzie. Dziadek p[ ]ycinał gał[ ]zie starej gr[ ]szy, a babcia sadziła [ ]odkiewki i sałatę. Ja grabiłem zes[ ]łe liście i wywoziłem je taczką na kompost. Młodsza siostra zbierała kamyki z g[ ]ądek. Nad nami b[ ]ęczały pszczoły, a na płocie śpiewał kos. Po pracy [ ]siedliśmy pod jabłonią i piliśmy kompot z tr[ ]skawek.

Przepisz wyrazy z luk do właściwych kolumn:

ó	u	rz	ż	ch	h	ą	ę

Popraw błędy

W tekście ukryło się **4 błędów** ortograficznych. Podkreśl je, a poprawne wyrazy zapisz na liniach.

Jest czarny jak wągiel i ma białą łatkę na óhu. Dbam o niego: czeszę mu sierść, daję mu świeżą wodę i hodzę z nim do weterynaża.

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

4 W muzeum przyrodniczym

ó / u · rz / ż · ch / h

Nasza klasa pojechała do muzeum p□yrodniczego. W pierwszej sali zobaczyliśmy szkielet dinozaura, kt□ry miał ponad dziesięć metr□w dł□gości. P□ewodnik opowiadał, □e te olb□ymy □yły miliony lat temu. W kolejnej sali stały wypchane ptaki i zwie□ęta z polskich las□w. Najbardziej podobał mi się □□br, największy lądowy ssak Europy. Na koniec kupiłem ksią□kę o pre□istorii.

Przepisz wyrazy z luk do właściwych kolumn:

ó	u	rz	ż	ch	h

Popraw błędy

W tekście ukryło się **5 błędów** ortograficznych. Podkreśl je, a poprawne wyrazy zapisz na liniach.

Dziadek pżycinał gałązie starej grószy, a babcia sadziła rzodkiewki i sałatę. Po pracy ósiedliśmy pod jabłonią i piliśmy kompot z tróskawek.

_____

_____

_____

_____

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

5 Pierwszy śnieg

ó / u · rz / ż · ch / h

Rano wyj[ ]ałem przez okno i nie m[ ]głem [ ]wie[ ]yć. Wszystko pokrył biały p[ ][ ]! Na gałęziach d[ ]ew le[ ]ały czapy śniegu, a dachy wyglądały jak l[ ]krowane pierniki. Szybko zjadłem śniadanie i ubrałem k[ ]rtkę. Z kolegami ulepiliśmy ogromnego bałwana z mar[ ]ewką zamiast nosa. Potem [ ]rządziliśmy bitwę na śnie[ ]ki. Do domu wr[ ]ciłem p[ ]emoczony, ale szczęśliwy.

Przepisz wyrazy z luk do właściwych kolumn:

ó	u	rz	ż	ch	h

Popraw błędy

W tekście ukryło się **5 błędów** ortograficznych. Podkreśl je, a poprawne wyrazy zapisz na liniach.

W pierwszej sali zobaczyliśmy szkielet dinozaura, ktury miał ponad dziesięć metrów dłógości. Pżewodnik opowiadał, rze te olbrzymy rzyły miliony lat temu.

_____

_____

_____

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

6 Urodziny babci

ó / u · rz / ż · ch / h

W niedzielę świętowaliśmy siedemdziesiąte urodziny babci Zofii. J□□ od rana w k□□ni pachniało ciastem dro□d□owym. Mama □piekła tort czekoladowy, a ja p□ygotowałem laurkę. P□yjechali w□jkowie, ciocie i k□zyni z całej Polski. Babcia była wzr□szona i dziękowała wszystkim za pamięć. Wieczorem oglądaliśmy stare zdjęcia i słu□aliśmy jej opowieści z młodości.

Przepisz wyrazy z luk do właściwych kolumn:

ó	u	rz	ż	ch	h

Popraw błędy

W tekście ukryło się **4 błędów** ortograficznych. Podkreśl je, a poprawne wyrazy zapisz na liniach.

Rano wyjżałem przez okno i nie mógłem ówieżyć. Na gałęziach dżew leżały czapy śniegu, a dachy wyglądały jak lókrowane pierniki.

_____

_____

_____

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

7 W bibliotece

ó / u · rz / ż · ch / h

Raz w tygodniu [ ]odzę do biblioteki osiedlowej. Pani bibliotekarka zawsze poleca mi ciekawe ksią[ ]ki. Ostatnio p[ ]eczytałem powieść o [ ]łopcu, kt[ ]ry zb[ ]dował ł[ ]dź i popłynął po [ ]ece a[ ] do mo[ ]a. Lubię te[ ] komiksy i książki o kosmosie. W bibliotece panuje cisza, więc rozmawiamy szeptem. To moje [ ]lubione miejsce w całym mieście.

Przepisz wyrazy z luk do właściwych kolumn:

ó	u	rz	ż	ch	h

Popraw błędy

W tekście ukryło się **3 błędów** ortograficznych. Podkreśl je, a poprawne wyrazy zapisz na liniach.

Jórz od rana w kóchni pachniało ciastem drorzdrzowym.

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

8 Burza

ó / u · rz / ż · ch / h · ą / ę

Było parne, lipcowe popołudnie. Nagle niebo pociemniało, a wiatr zaczął szarpać gał□ziami. Po □wili rozpętała się prawdziwa b□rza. Błyskawice p□ecinały □m□ry, a g□moty d□dniły tak głośno, □e dr□ały szyby. S□owaliśmy się w domu i patrzyliśmy przez okno na str□gi deszczu. Po godzinie wszystko □ci□ło i na niebie pojawiła się t□cza.

Przepisz wyrazy z luk do właściwych kolumn:

ó	u	rz	ż	ch	h	ą	ę

Popraw błędy

W tekście ukryło się **5 błędów** ortograficznych. Podkreśl je, a poprawne wyrazy zapisz na liniach.

Ostatnio pżeczytałem powieść o chłopcu, ktury zbudował łudź i popłynął po żece aż do moża.

_____

_____

_____

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

9 Konkurs ortograficzny

ó / u · rz / ż · ą / ę

W naszej szkole odbył się konkurs ortograficzny. Wzięło w nim ___dział t ___ydziestu uczniów z klas czwartych i piątych. M___sieliśmy napisać tr___dne dyktando o wyprawie na biegun p___łnocny. Najtrudniejsze okazały się wyrazy z rz i ż. Zwyci___ ___yła Marysia z mojej klasy, kt___ra nie zrobiła ani jednego błędu. W nagrodę dostała dyplom i gr___bą encyklopedię.

Przepisz wyrazy z luk do właściwych kolumn:

ó	u	rz	ż	ą	ę

Popraw błędy

W tekście ukryło się **5 błędów** ortograficznych. Podkreśl je, a poprawne wyrazy zapisz na liniach.

Błyskawice pżecinały chmóry, a gżmoty dódniły tak głośno, że drrzały szyby.

UZUPEŁNIJ LUKI

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

10 Rowerem nad jezioro

ó / u · rz / ż · ch / h · ą / ę

W wakacje często jeździmy z tatą na rowerach. Najbardziej lubię trasę nad jezioro przez sosnowy las. Ście□ka wije się mi□dzy d□ewami, a pod kołami □□ęszczą szyszki. Po godzinie docieramy na pla□ę. Tam robimy post□j, jemy kanapki i pijemy wodę. Czasem pływamy w □łodnej wodzie albo łowimy ryby z pomostu.

Przepisz wyrazy z luk do właściwych kolumn:

ó	u	rz	ż	ch	h	ą	ę

Popraw błędy

W tekście ukryło się **5 błędów** ortograficznych. Podkreśl je, a poprawne wyrazy zapisz na liniach.

Mósieliśmy napisać tródne dyktando o wyprawie na biegun pułnocny.

Zwycięrzyła Marysia z mojej klasy, ktura nie zrobiła ani jednego błędu.

KARTKA DO DYKTANDA (SKOPIUJ JĄ KILKA RAZY)

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Imię i nazwisko: _____ Data: _____

Dyktando nr ____ Tytuł: _____ Błędy: ____

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

Jak dyktować?

1) Przeczytaj cały tekst w zwykłym tempie. 2) Dyktuj zdaniami lub krótkimi częściami, każdą 2 razy. 3) Na końcu przeczytaj tekst jeszcze raz – dziecko sprawdza swój zapis. Czerwone, podkreślone litery to trudności z ćwiczenia (luki). Propozycja oceny dyktanda: 0 błędów – celująco, 1 błąd – bardzo dobrze, 2–3 – dobrze, 4–5 – dostatecznie. Interpunkcję oceniaj osobno.

1. Wyprawa w góry

Już pierwszego dnia ferii wybraliśmy się z rodzicami nad Morskie Oko. Śnieg skrzypiał pod butami, a mróz szczypał w policzki. Po drodze minęliśmy schronisko, w którym pachniało gorącą herbatą. Nad jeziorem panowała zupełna cisza. Tata powiedział, że zimą góry są najpiękniejsze, ale trzeba na nie uważać. Wróciliśmy zmęczeni, lecz bardzo zadowoleni.

Tabela: **ó**: mróz, którym, góry, Wróciliśmy · **u**: Już, butami, zupełna, uważać · **rz**: skrzypiał, trzeba · **ż**: Już, że, uważać · **ch**: schronisko · **h**: herbatą · **ę**: zmęczeni

Popraw błędy: Ścieżka, między, drzewami, chrzęszczą, plażę

2. Mój przyjaciel pies

Mam psa, który wabi się Pirat. Jest czarny jak węgiel i ma białą łatkę na uchu. Codziennie rano chodzimy razem na długi spacer. Pirat uwielbia gonić gołębie i kopać dołki w ogródku. Dbam o niego: czeszę mu sierść, daję mu świeżą wodę i chodzę z nim do weterynarza. To mój najwierniejszy przyjaciel.

Tabela: **ó**: który, ogródku, mój · **u**: uchu, długi, uwielbia · **rz**: weterynarza, przyjaciel · **ż**: świeżą · **ch**: uchu, chodzimy, chodzę · **ę**: węgiel

Popraw błędy: skrzypiał, mróz, góry, trzeba, uważać

3. Wiosenne porządki

W sobotę cała rodzina pracowała w ogrodzie. Dziadek przycinał gałęzie starej gruszy, a babcia sadziła rzodkiewki i sałatę. Ja grabiłem zeschłe liście i wywoziłem je taczką na kompost. Młodsza siostra zbierała kamyki z grządek. Nad nami brzęczały pszczoły, a na płocie śpiewał kos. Po pracy usiedliśmy pod jabłonią i piliśmy kompot z truskawek.

Tabela: **u**: gruszy, usiedliśmy, truskawek · **rz**: przycinał, rzodkiewki, grządek, brzęczały · **ch**: zeschłe · **ę**: gałęzie

Popraw błędy: węgiel, uchu, chodzę, weterynarza

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

4. W muzeum przyrodniczym

Nasza klasa pojechała do muzeum przyrodniczego. W pierwszej sali zobaczyliśmy szkielet dinozaura, który miał ponad dziesięć metrów długości. Przewodnik opowiadał, że te olbrzymy żyły miliony lat temu. W kolejnej sali stały wypchane ptaki i zwierzęta z polskich lasów. Najbardziej podobał mi się żubr, największy lądowy ssak Europy. Na koniec kupiłem książkę o prehistorii.

Tabela: **ó**: który, metrów, lasów · **u**: długości, żubr · **rz**: przyrodniczego, Przewodnik, olbrzymy, zwierzęta · **ż**: że, żyły, żubr, książkę · **h**: prehistorii
Popraw błędy: przycinał, gałęzie, gruszy, usiedliśmy, truskawek

5. Pierwszy śnieg

Rano wyjrzałem przez okno i nie mogłem uwierzyć. Wszystko pokrył biały puch! Na gałęziach drzew leżały czapy śniegu, a dachy wyglądały jak lukrowane pierniki. Szybko zjadłem śniadanie i ubrałem kurtkę. Z kolegami ulepiliśmy ogromnego bałwana z marchewką zamiast nosa. Potem urządziliśmy bitwę na śnieżki. Do domu wróciłem przemoczony, ale szczęśliwy.

Tabela: **ó**: mógłem, wróciłem · **u**: uwierzyć, puch, lukrowane, kurtkę, urządziliśmy · **rz**: wyjrzałem, uwierzyć, drzew, przemoczony · **ż**: leżały, śnieżki · **ch**: puch, marchewką
Popraw błędy: który, długości, Przewodnik, że, żyły

6. Urodziny babci

W niedzielę świętowaliśmy siedemdziesiąte urodziny babci Zofii. Już od rana w kuchni pachniało ciastem drożdżowym. Mama upiekła tort czekoladowy, a ja przygotowałem laurkę. Przyjechali wujkowie, ciocie i kuzyni z całej Polski. Babcia była wzruszona i dziękowała wszystkim za pamięć. Wieczorem oglądaliśmy stare zdjęcia i słuchaliśmy jej opowieści z młodości.

Tabela: **u**: Już, kuchni, upiekła, wujkowie, kuzyni, wzruszona · **rz**: przygotowałem, Przyjechali · **ż**: Już, drożdżowym · **ch**: kuchni, słuchaliśmy
Popraw błędy: wyjrzałem, uwierzyć, drzew, lukrowane

7. W bibliotece

Raz w tygodniu chodzę do biblioteki osiedlowej. Pani bibliotekarka zawsze poleca mi ciekawe książki. Ostatnio przeczytałem powieść o chłopcu, który zbudował łódź i popłynął po rzece aż do morza. Lubię też komiksy i książki o kosmosie. W bibliotece panuje cisza, więc rozmawiamy szeptem. To moje ulubione miejsce w całym mieście.

Tabela: **ó**: który, łódź · **u**: zbudował, ulubione · **rz**: przeczytałem, rzece, morza · **ż**: książki, aż, też · **ch**: chodzę, chłopcu
Popraw błędy: Już, kuchni, drożdżowym

10 dyktand dla klas 4–5

klasy 4–5

8. Burza

Było parne, lipcowe popołudnie. Nagle niebo pociemniało, a wiatr zaczął szarpać gałęziami. Po chwili rozpętała się prawdziwa burza. Błyskawice przecinały chmury, a grzmoty dudniły tak głośno, że drżały szyby. Schowaliśmy się w domu i patrzyliśmy przez okno na strugi deszczu. Po godzinie wszystko ucichło i na niebie pojawiła się tęcza.

Tabela: **u**: burza, chmury, dudniły, strugi, ucichło · **rz**: przecinały, grzmoty · **ż**: że, drżały · **ch**: chwili, chmury, Schowaliśmy, ucichło · **ę**: gałęziami, tęcza
Popraw błędy: przeczytałem, który, łódź, rzece, morza

9. Konkurs ortograficzny

W naszej szkole odbył się konkurs ortograficzny. Wzięło w nim udział trzydziestu uczniów z klas czwartych i piątych. Musieliśmy napisać trudne dyktando o wyprawie na biegun północny. Najtrudniejsze okazały się wyrazy z rz i ż. Zwyciężyła Marysia z mojej klasy, która nie zrobiła ani jednego błędu. W nagrodę dostała dyplom i grubą encyklopedię.

Tabela: **ó**: północny, która · **u**: udział, Musieliśmy, trudne, grubą · **rz**: trzydziestu · **ż**: Zwyciężyła · **ę**: Zwyciężyła
Popraw błędy: przecinały, chmury, grzmoty, dudniły, drżały

10. Rowerem nad jezioro

W wakacje często jeździmy z tatą na rowerach. Najbardziej lubię trasę nad jezioro przez sosnowy las. Ścieżka wije się między drzewami, a pod kołami chrzęszczą szyszki. Po godzinie docieramy na plażę. Tam robimy postój, jemy kanapki i pijemy wodę. Czasem pływamy w chłodnej wodzie albo łowimy ryby z pomostu.

Tabela: **ó**: postój · **rz**: drzewami, chrzęszczą · **ż**: Ścieżka, plażę · **ch**: chrzęszczą, chłodnej · **ę**: między
Popraw błędy: Musieliśmy, trudne, północny, Zwyciężyła, która